

REMISSYTTRANDE

Datum
2022-09-07

Dnr
2022/3269

Regeringskansliet
Justitiedepartementet
[ju.remissvar@regeringskansliet.se
ju.da@regeringskansliet.se]

Betänkandet Utökade möjligheter att använda hemliga tvångsmedel (SOU 2022:19)

(Departementets diarienummer Ju2022/01563)

Utredningen föreslår att brottskatalogerna för de flesta av de aktuella tvångsmedlen utvidgas. Jag ifrågasätter inte att det finns skäl som talar för detta, men är ytterst tveksam till att låta tvångsmedlen användas vid brott där det föreskrivs böter i straffskalan. I dessa fall saknar jag en närmare analys av proportionalitetsaspekten. Vid en avvägning mellan behovet av en effektiv brottsbekämpning och den grundlagsskyddade rätten till personlig integritet är det av största vikt att tvångsmedelsanvändningen begränsas till fall där den framstår som nödvändig, proportionell och försvarlig i ett demokratiskt samhälle.

Jag delar vidare utredningens bedömning att det även fortsättningsvis bör vara möjligt att rikta bland annat hemlig övervakning av elektronisk kommunikation mot målsäganden i syfte att utreda vem som skäligen kan misstänkas för brottet. Mot bakgrund av Europadomstolens praxis gällande de krav som bör ställas på den nationella lagstiftningen om hemliga tvångsmedel (se t.ex. Europadomstolens dom [stor kammare] den 4 december 2015 i målet Roman Zakharov mot Ryssland, no 47143/06, p. 229–234), ifrågasätter jag utredningens bedömning att bestämmelserna är tillräckligt tydliga i fråga om den personkrets som tvångsmedlen får riktas emot. Som betonats i flera tidigare remissyttranden från Justitiekanslern är det av stor vikt att användningen av hemliga tvångsmedel är rättsligt reglerad och att regleringen utformats med noggrant beaktande av grundlagarnas krav och Europakonventionens fri- och rättighetsreglering. Bestämmelsernas förenlighet med Europakonventionens krav bör därför analyseras vidare i det fortsatta lagstiftningsarbetet.

Det finns svårigheter med att knyta ett tillstånd till hemlig rumsavlyssning eller hemlig kameraövervakning till en viss plats. Jag delar utredningens bedömning att det därför bör finnas en möjlighet att, i vissa fall, knyta tillståndet till den skäligen misstänkte i stället. Förslaget innebär dock att det kommer att bli svårare för domstolen att bedöma om åtgärden är proportionerlig. Detta då det inte i förväg kommer att gå att fastställa var den misstänkte kommer uppehålla sig och vilka andra personer som då kan komma att drabbas av tvångsmedlet. För att förslaget i denna del ska anses godtagbart måste det därför ställas krav på att tillståndet alltid förenas med tydliga villkor som syftar till att minimera integritetsintrånget för enskilda

och att dessa är utformade så att tvångsmedlet kan godtas oavsett var det kommer att verkställas.

Ärendet har föredragits av Emma Sjöberg. I ärendets beredning har även byråchefen Martin Mörk deltagit.

Mari Heidenborg